



**LIBERALNA  
PARTIJA  
CRNE GORE**

SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO:	24. 5. 2019. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-2/19-40
VEZA:	
EPA:	
SKRAĆENICA:	PRILOG:

Tel/fax: +382 20/220-944  
e-mail: libera  
napartija@t-com.me  
web: [www.lpcg.me](http://www.lpcg.me)

**Skupština Crne Gore  
Predsjedniku Skupštine  
G. Ivanu Brajoviću**

Shodno čl.187 Poslovnika Skupštine Crne Gore postavljam poslaničko pitanje Ministru održivog razvoja i turizma g. Pavlu Raduloviću:

Što Ministarstvo turizma i održivog razvoja preduzima da se zaustavi dalja devastacija rijeke Grnčar, koja protiče kroz Gusinje, jedna od najčistijih evropskih rijeka koja je sada veoma ugrožena eksploatacijom pijeska iz njenog korita?

Odgovor tražim i u pisanoj formi shodno čl.191 Poslovnika.

Poslanik,

**Andrija Popović**



## Obrazloženje:

Korito najčistije rijeke u Evropi, rijeke Grnčar u Gusinju, je devastirano eksploatacijom šljunka do te mjere da je sa prirodnih 80cm dubine korita, i 35 do 50m širine korita, produbljeno na 4 do 4.5m dubine i rašireno na 100 do 300m širine. Na taj način, je onemogućen mrijest svih vrsta ribe iz rijeke Lim , Plavskog jezera, i Ljuče, jer je voda koja je inače bistratoliko zamućena eksploatacijom šljunka, a u periodima visokog vodostaja kopa i podkopava obale, noseći plodno ziratno zemljište, i time oštećuje imanja, pa su na taj način nepovratno izgubljene nekoliko stotina hektara najplodnijeg zemljišta u ravnici. Takođe, ugrožene vrste ribe, koje su se mrijestile u rijeci Grnčar, a najviše endemska vrsta mladice, tzv blatnjača pastrmka iz Plavskog jezera, lipljen i potočna pastrmka.

Obzirom da su toliko prokopali korito, i probili nepropusni sloj gline, koji je obezbjeđivao vodu, tokom čitave godine rijeka Grnčar je u zadnjih nekoliko godina postala ponornica, presušivši po dva (2) mjeseca, gdje su se na taj način stvorili uslovi za totalnu devastaciju živog vodenog svijeta, koji je predhodno živio , kako ribljeg fonda, tako i biljnog i ostalog živog svijeta.



Na očigled svih koji prolaze regionalnim – magistralnim putem Gusinje – Skadar, niko iz ekološke države Crne Gore, ne preduzima nikakve mjere i radnje zaštite od eksploatacije šljunka i devastacije korita rijeke Grnčar, za interes dva koncesionara, već se ignoriše Odluka potpredsjednika Vlade i Ministra Poljoprivrede g-dina Milutina Simovića, pa lokalna uprava svojim neutemeljenim Odlukama za navodno čišćenje korita rijeke Grnčar, nastavlja sa nepovratnom štetom prirodi i rijeci Grnčar.



Crna Gora

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja

Direktorat za vodoprivredu

Adresa: Rimski trg 46,  
81000 Podgorica, Crna Gora  
tel: +382 20 482 828  
fax: +382 20 482 926  
www.mpr.gov.me

Br: 327-111/19-2

Za: Skupština Crne Gore, g-din Ivan Brajović, predsjednik



27. maj 2019.

CRNA GORA

SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	26. 06.	20 19. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-2/19-40/2	
VEZA:		
SKRAĆENICA:	PRILOG:	

**Predmet: Odgovor na poslaničko pitanje poslanika Andrija Popovića**

Poslanik g-din Andrija Popović, u pisanoj formi, postavio je sljedeće pitanje na koje traži odgovor, u pisanoj formi, od strane Ministra održivog razvoja i turizma:

„Što Ministarstvo turizma i održivog razvoja preuzima da se zaustavi dalja devastacija rijeke Grnčar, koja protiče kroz Gusinje, jedna od najčistijih evropskih rijeka koja je sada veoma ugrožena eksploatacijom pijeska iz njenog korita?“

Na postavljano pitanje, koje je u nadležnosti Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, a ne Ministarstva održivog razvoja i turizma, dajemo sljedeći

## ODGOVOR

Korišćenje materijala iz vodotoka i upravljanje vodama je u nadležnosti Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja i Uprave za vode u skladu sa Zakonom o vodama.

Kada je u pitanju rijeka Grnčar, dobro je da se osvrnemo na neke prirodne faktore nastanka, svojstva i probleme koje rijeka Grnčar izaziva, a sa kojima se suočava lokalno stanovništvo.

Rijeka Grnčar je vodotok planinskog, bujičnog karaktera. Dolazi iz susjedne nam države Albanije, sa Prokletija, gdje se i formira tok. Rijeka Grnčar sa svojim bujicama donosi i velike količine materijala, koji se deponuje u koritu u vidu šljunka i pijeska, a sam materijal se usled velike kinetičke energije rijeke, u periodima velikih voda (proljeće-jesen), čak unosi i u Plavsko jezero. Dok u ljetnjem periodu skoro da i nema vode u koritu.

Ukazujući na nelegalnu eksploataciju materijala u Vašem pitanju, sa ciljem prevazilaženja registrovanih nedostataka, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja je 7. aprila 2017. godine donijelo Odluku o zabrani dalje eksploatacije šljunka i pijeska iz riječnih korita, kao interventnu mjeru i pokrenulo izradu strateških projekata regulacije vodotoka u skladu sa EU direktivama u ovoj oblasti.

Zbog bujičnog karaktera rijeka Grnčar i Lim prvo je pokrenuta izrada projekata regulacije ovih rijeka.

U saradnji sa Svjetskom bankom obezbijedena su sredstva za tu namjenu u iznosu pola miliona eura, a već je implementiran veliki broj aktivnosti projekta između kojih je bila i priprema Plana održive eksploatacije materijala iz Grnčara i Lima.

Interventni regulacioni radovi su sprovedeni na tačno definisanim lokacijama na rijekama Grnčar, Lim, Tara i Morača, na bazi obilaska terena i izvještaja stručne Komisije koja je definisala lokacije gdje je potrebno ukloniti višak materijala, kako bi se preventivno djelovalo radi zaštite od poplava i sprječavanja erozija korita.

Uz izvještaje stručne Komisije, u saradnji sa lokalnim samoupravama, uz kontrolu inspektora i imenovanog stručnog nadzora, sprovedene su regulacione mjere i kontrola izvađenog viška materijala, dok su nelegalne aktivnosti sankcionisane.

U cilju suzbijanja neplanske i nelegalne eksploatacije šljunka i pijeska, devastacije prostora, zaštite životne sredine, kao i poboljšanja stanja rječnih tokova, u pro-teklu periodu su obavljene brojne kontrole. Od strane Odsjeka za inspekciju za vode, u dosadašnjem periodu trajanja Moratorijuma, **ukupno su izvršene 353 inspekcijske kontrole**. Treba istaći da su i **građani odgovorno učestvovali u suzbijanju nelegalne eksploatacije**, te je na kontakt telefon i e-mail adresu, otvorenu ovdje, u Upravi za vode, a sve u cilju efikasne komunikacije i uključivanja javnosti, zainteresovanih organizacija i pojedinaca, pristigla 31 prijava. U izvještajnom periodu preduzete su sljedeće upravne mjere i radnje:

- ukupno 25 mjera ukazivanjem na zapisnik;
- ukupno 7 mjera je izrečeno Rješenjem;
- izdato je 15 prekršajnih naloga na licu mjesta;
- ukupno je podnijeto 7 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka kod nadležnog suda;
- ukupno je podnijeto 8 krivičnih prijava.

Možemo konstatovati da je period Moratorijuma doprinio da stanje na Grnčaru bude mnogo bolje, a na osnovu podataka i vršenih mjerenja treba istaći da od početka uvođenja Moratorijuma, nijesmo imali izlivanje rijeke Grnčar iz korita što je dokaz dobro organizovanog pristupa kontrolisanom uklanjanju viška materijala (sprudova) iz korita. Iznositi bilo kakve ocjene o uticaju rada izvođača, o dubini korita rijeke sada i ranije mora biti utemeljeno isključivo na stručnim podlogama.

U periodu od 10.04.2019. – 06.05.2019. godine, Uprava za vode je sprovela javnu raspravu za dodjelu koncesija na vodotocima Grnčar i Lim, na osnovu Plana održive eksploatacije materijala iz vodotoka, koje je Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja pripremlilo u kratkom periodu, u saradnji sa Svjetskom bankom, kroz projekat podržan iz fondova GEF-SCCF „Upravljanje slivom rijeke Drine na Zapadnom Balkanu“. Nakon ovog procesa slijedi procedura dodjeljivanja koncesija za održivu eksploataciju materijala iz rijeka Grnčara i Lima.

Kada je u pitanju konkretno rijeka Grnčar, studijom se došlo do rezultata koji ukazuju da je eksploataciju potrebno i poželjno sprovoditi kontrolisano na definisanim lokacijama, kako bi se zaštitilo i samo Plavsko jezero od zasipanja materijalom. Generalno se može zaključiti da Grnčar na razmatranom potezu (od granice sa

Albanijom pa do mosta u Gusinju) treba produbiti i zaštititi obale od erozije pošto veći dio toka uzvodno od mosta u Gusinju ima bujični karakter.

Na rijeci Grnčar su definisane tri lokacije, sa kojih je preporuka da se vrši eksploatacija materijala ukupne količine do 5000 m<sup>3</sup>/godišnje, kako bi se kontrolisano smanjio pritisak ove rijeke na Plavsko jezero, čime će se usmjeriti vodotok prirodnim tokom. Ovakav pristup imaće i velike efekte u dijelu smanjenja negativnog uticaja poplava i zaštite velikih površina poljoprivrednog zemljišta koje se nalaze u dolinama Grnčara.

Dobro je dodatno pomenuti i Projekat regulacije Grnčara i Lima, koji Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja implementira u saradnji sa Svjetskom bankom, u cilju pripreme Glavnih elaborata za izvođenje infrastrukturnih radova na izgradnji nasipa i uređenju dijelova vodotoka Grnčara i Lima, koji su konstantno izloženi negativnom uticaju velikih voda i poplavama. Očekujemo da već naredne godine krenemo sa infrastrukturnim radovima, a u planu je izgradnja obaloutvrde za cijeli vodotok Grnčara, na potezu od granice sa Albanijom do postojeće obaloutvrde u gradskom dijelu Gusinja, koje Opština gradi u saradnji sa Upravom za javne radove.

Zaključno, sa najavljenim projektima planiramo da zaštitimo velike poljoprivredne površine od poplava, što predstavlja višedecenijski problem i zbog čega velika poljoprivredna površina ostaje neiskorišćena u dolinama Grnčara i Lima, a na kraju najveća vrijednost ovog projekta će biti zaštita domaćinstava u dolinama ovih rijeka.

S poštovanjem,



Mr Milutin Simović

Ministar